

MEDZI NAMI

MONIKA

a EVA URBANÍKOVÁ

MONIKA

ISBN 978-80-89452-70-5

MEDZI NAMI
MONIKA
a EVA URBANÍKOVÁ

Bratislava jún 2013

Copyright © Eva Urbaníková 2013

Na úvod

V roku **1998** sme si prvýkrát podali ruky.

V roku **1999** sme spolu strávili Silvestra a ona sa za nás (mňa a môjho muža) ospravedlňovala čašníkom, lebo sme, netrafiac do vlastnej hoteľovej izby, prespali v ich služobnej...

A v roku **2000** prišla za mnou do pôrodnice, a keď zbadala moju čerstvo narodenú dcéru, povedala: „Ty si celý otec, chůďa moje...“

V roku **2001** som ju presviedčala, že jazva na pere, ktorú dodnes má, lebo spadla z kolobežky, určite zmizne do mesiaca.

V roku **2002** nemohla ísť so mnou na jesenný last minute do Turecka, lebo sa stala poslan-kyňou.

V roku **2003** sme si potykali, lebo už to bolo čudné, že si vykáme.

V roku **2004** začala pravidelne odchádzať za prácou do Bruselu a naše telefonáty sa odvtedy vždy začínajú mojou otázkou: „Si tu alebo tam?“

V roku **2005** sme sa stali susedkami. Vymieňali sme si recepty na koláče a ona mi dávala rajčiny zo svojho skleníka.

V roku **2006** som na jej svadbe recitovala básničku Dvom od Jána Kostru. Ale až po polnoci.

V roku **2007** bola prvá, ktorá vedela, že moje manželstvo je v troskách, a odvtedy nemôžeme becherovku ani cítiť.

V roku **2008** sme si povedali, že do roka a do dňa vypadneme spolu na výlet do New Yorku.

V roku **2009** ju jej pes Max (nemecká doga) proti jej vôli ťahal celou svojou silou hore našou ulicou a ja som ju pri tom odfotila. (Tou fotografiou ju vydieram. ☺)

V roku **2010** mi darovala krásne čierne hodvábne Hugo Boss šaty, ktoré som ešte nikdy nemala na sebe, lebo si ich šetrím na špeciálnu príležitosť.

V roku **2011** sa nám ten New York stále nepodaril.

V roku **2012** som jej ako vegetariánke na každú grilovačku v mojej záhrade objednávala z ta-

lianskej reštaurácie špeciálne cestoviny plnené riccottou v hruškovej omáčke a ona si dodnes myslí, že je to môj tajný recept.

V roku **2013** konečne prikývla, keď som ju už desiatykrát prosila, aby sme urobili túto knihu.

Lebo sa poznáme už pätnásť rokov.

A stojí za to, aby ste ju lepšie spoznali aj vy.

E V I T A

Eva Urbaníková

O detstve, o babke a o rodičoch

Kto ťa v detstve viac ovplyvnil – mama alebo otec?

Určite obaja rodičia a okrem nich asi najviac otcova mama, babička Gizela.

Polovičná Maďarka, tak trochu Židovka. Bola ženou v domácnosti. Mala štyroch synov, dvaja zomreli, keď boli ešte maličkí, a môj otec s bratom ostali. Bola fascinujúca, nosila čierne dlhé vlasy, česala si ich do vysokého drdola, nosila dlhé červené nechty a aj pery si rúžovala na červeno, vždy bola dokonale upravená, nechodila v zástere, ale v šatách, aj keď bola len doma. Dodržiavala šábes, všetko robila s nesmiernou elegan-

ciou a vyžarovala z nej neuveriteľná sila, energia, sebedomie, ktoré ma priťahovalo. Nech sa dialo čokoľvek, mala vždy hlavu hore, bola hrdá. Na tú dobu bola iná a ja som to vnímala. Bola som jej jediná milovaná vnučenka, tak mi hovorila. Vlastne, ona mi vštepovala, že žena musí za každých okolností vyzeráť upravené, šila mi šaty, parádila ma, prosto... bola to dáma starého Prešporka.

Ale nebývali ste spolu pod jednou strechou.

Nie, vtedy sa hovorilo, že bývame na jednom dvore. My sme s rodičmi bývali v jednom činžiaci, oni s dedom hneď vo vedľajšom, takže som to k nim mala na skok. Dedo po nás s bratom chodil do školy, takže popoludnia sme trávili u nich. Babka každý deň ráno o šiestej vstala, pekne sa obliekla, upravila, urobila raňajky, vypravila dedka do Dimitrovky, navarila obed, potom poupratovala, počkala na nás, kým prídeme zo školy, a venovala sa nám. A v piatok dala dedovi do kúta hokerlík, na dlhé fúzy mu previazala svoju šatku, lebo musel zamiesiť cesto na koláč, o šiestej si sadla do kresla a už nerobila nič.

To znie ako vo filme.

Bola taká trochu ako z filmu. Vysoká, silná žena. Mala pod kontrolou celú rodinu. Keď som mala štrnásť rokov, diagnostikovali jej nádor na žalúdku a ona sa nechcela dať operovať, nepamätám si už prečo. Preto ju choroba zmáhala a zmáhala. Pamätám si, že keď už bolo veľmi zle, ležala v Podunajských Biskupiciach, tam jej moja maminka nosila každý deň teplé jedlo, aby nemusela jesť nemocničnú stravu. A keď nestíhala mama, chodili sme za ňou ja alebo brácho, krmili sme ju, lebo už nevládala sama jesť. A nezapamätám na to, ako ma tesne predtým, ako umrela, to už bola len kosť a koža a ležala v tej posteli so sivými vlasmi, chytila raz za ruku a povedala mi, nieže ma pochováte s takýmito vlasmi, musíte mi kúpiť parochňu! V tej jej tenučkovej ruke bola taká sila! Všetko dala do toho, aby mi zdôraznila, že nechce byť pochovaná, ako vravievala, neupravená.

A splnili ste jej to?

Jasné, kúpili sme čiernu parochňu, ale bola jej veľká, lebo od choroby veľmi schudla, takže sa jej stále zošmykovala a mala ju posunutú nabok ako Maťo Landl v Paneláku... Ale v mojich spo-

mienkach je to práve ona, ktorá mi vliezla pod kožu. Bola iná, protiprúdová, svojím výzorom, vyžarovaním, správaním. Bola mojím vzorom.

Bola ona tá, ktorá ťa motivovala?

To určite. Minimálne tým, ako sa správala. Alebo ako vedela prijať všetko, čo ju v živote stretlo. Jej mama bola dvakrát vydatá. V tom čase to nebolo bežné. Vychovával ju otčim, ktorý mal panstvo. Tak si predstav, že som ako dievča sedávala na gauči, počúvala upravenú babku s brošňou a s červenými nechtami, ako rozpráva o tom, že hrávala ako dieťa na klavíri, a vzápätí po maďarsky vynadala dedovi za niečo, čo nespravil podľa jej predstáv. Bola veľmi dominantná. A potom ma ešte dosť vyprovokovali otcove pochybnosti o mne a o mojich schopnostiach. Dookola opakoval, že v živote nič nedosiahnem.

Počkaj, to, že ti neveril, ti dodalo sebavedomie?

Bola to taká výzva. Hovorieval mi, že nikdy nič nedosiahnem, a to ma paradoxne hnalo dopredu. Hovorila som si, že mu dokážem, ako veľmi sa v tomto vo mne mýlil.

No dobre, ale keď videl, že si šikovná, že sa ti darí, že dokážeš postaviť firmu, musel ťa aspoň raz pochváliť.

Ale áno, keď už sme mali rádio. Žiaľ, zomrel veľmi skoro. Mala som tridsaťjeden rokov, veď si to pamätáš, takže mnohé veci nestihol. Bol však ten najlepší otec, manžel a dedko na svete. S mojím synom boli dvojka na pohľadanie. A musím povedať, že každé ráno prišiel ku mne do roboty a dali sme si spolu kávu. Nikdy však nezabudol okomentovať, že ani jedna moja kolegyňa nevie variť dobú kávu. Jemu sa jednoducho nedalo vyhovieť. (smiech) Bol na mňa prísny, chcel, aby som aj ja bola na seba prísna. Ale poviem ti pravdu, niekedy ma to vedelo pekne našťvať, lebo všetkých ostatných vedel vychvalovať do nebies za každú hlúposť. Možno práve toto jeho mudrovanie ma motivovalo k väčším výkonom. A naše raňajšie kávičky mi veľmi chýbajú.

Vidíš, to je pre mňa novinka. Myslela som si, že ste mali podobný vzťah, ako mám ja s otcom. To je aký?

**Keď poviem, oci, toto a toto sa mi podarilo,
on prikývne a povie, no a komu inému sa to
malo podariť?**

Tak to je super. Takto to u nás celkom nefungovalo, aj keď som mu často videla v očiach, že je na mňa hrdý. Len on o tom nejako nevedel rozprávať.

Vieš, vy ste si vlastne veľa vecí nestihli povedať. On zomrel náhle a nečakane.

Áno, v roku 1999, pár týždňov po Veľkej noci, keď sme boli všetci spolu aj s maminou a Maťkom v Tatrách. Ráno bol ešte u mňa na „klasickej“ kávičke, ktorá mu opäť raz neobvykle nechutila, avšak s radosťou ju ako vždy vypil. Pamätám si, že sme sa bavili o jeho nápade založiť si vlastnú bezpečnostnú službu. Už ani neviem, prečo chcel skúsiť práve toto podnikanie. Celé to mal už premyslené a takmer pripravené a myslím, že si tak nejako plnil chlapčenský sen či čo... A pamätám si, že už v apríli bolo veľmi teplo, mal taký ľahký svetlý oblek, hovoril mi, že má obed v Tarpane s nejakými kolegami. Boli to posledné slová, ktoré som od neho počula.

Ten deň si pamätám, akoby to bolo včera.

Áno. Išla som namiesto obeda na hrádzu na korčule, bolo krásne, tak som si chcela dať trochu do tela. Mobil som si nechala v aute, a keď som sa vrátila, mala som osemdesiattri nepriateľských hovorov.

Z toho polovica bola odo mňa a od tvojej asistentky, pretože nám medzitým volal tvoj muž, čo sa stalo.

Nechápala som vôbec, čo sa deje. Nikomu som sa nevedela dovolať, dokonca ani tebe, a ani naspäť do práce. Až po hodnej chvíli mi to zdvihla moja asistentka.

Áno, sedeli sme v aute, hľadali ťa po všetkých hrádzach, a keď si zavolala, úplne sa mi to vybavuje, stáli sme na križovatke na Šafárikovom námestí.

Hej. Ona mi do telefónu s plačom povedala, že mi zomrel otec. Rozumela som, že jej, nie mne. Tak jej hovorím, preboha, a čo sa mu stalo, idem naspäť do rádia, tam sa stretneme, objímam vás.

Tak to bolo. A ona ti musela znovu zavolať a povedať ti, že si zle rozumela a že hovorila o tvojom otcovi...

Áno, prvé, čo som sa spýtala celkom nelogicky, či je úplne mŕtvy. Ona, že áno. Tak som sa spýtala, v ktorej nemocnici. No a potom si už len pamätám, ako som bola v nemocnici, mama tam už pri ňom stála, čo ti poviem, bolo to strašné. Šok pre všetkých. Praskla mu brušná cieva, zomrel za chvíľu. Nič sa už nedalo robiť. Mal päťdesiatštyri rokov, športoval, bol plný sily. Nečakala som to, bola to pre mňa veľká rana. Hlavne som nevedela, ako to poviem Matkovi. Mal vtedy len desať rokov a dedka nekonečne a bezhranične miloval.

A ja som vlastne vtedy prvýkrát spoznala Fedora trochu inak. Celý ten večer sme sedeli v trojici na lodi na Dunaji – on, ja a tvoja asistentka, pozerali sme do vody, čakali, kedy zavoláš, a on celý čas len potichu rozprával, ako ťa má rád.

Potichu rozprával? Fedor?

Áno. Bolo to také smutné. On, pochopiteľne, nemohol byť s tebou, ale veľmi sa ho to dotýkalo.

Vieš, ja som vtedy myslela na mamu a na Maťka. Smrťou otca sa mojej mamine akoby skončil život. Napriek tomu, že bol tvrdohlavý, prísny a občas panovačný (ale ktorý chlap nie je), maminu nadovšetko miloval a ona žila svoj život len preňho. Po jeho smrti sa z nej stal iný človek. Všetku svoju lásku presmerovala už len na môjho Maťka. Zomrela desať rokov po otcovi a celých tých desať rokov už bola len najmilujúcejšou babkou na svete. Hneď po otcovej smrti sa prisťahovala ku mne, kúpili sme si psíka a vďaka starostlivosti o Maťka a o moju domácnosť sa z toho postupne spamätávala. Stále mám však pocit, že ocina tak veľmi milovala, že do konca života sa s tým nevyrovnala. Našla si však jednu veľmi dobrú kamarátku Zdenku, s ktorou spoločne chodievali občas na bingo. Keďže Zdenka mala rada borovičku s pivom a mamina bola celý život zarytá abstinentka, boli výstavná nerozlučná dvojica. U mamuta ich poznal každý. Predstav si, koľko ony dve spolu vyhrali peňazí, to by si neverila. (smiech) A Zdenka je dodnes aj moja priateľka. Vždy keď má mamina meniny

alebo narodeniny, tak si tú borovičku dám so Zdenkou ja.

Pritom bola mladá, veď mala päťdesiat rokov.

Pamätám si, že nejakých šesť rokov po otcovej smrti chceli ísť aj so Zdenkou na dovolenku. Autobusom po Beneluxe. Rozumej, dvadsaťštyri hodín denne sedem dní nonstop v autobuse. Zdenka však múdro usúdila, že vzhľadom na jej korpulentnú postavu to nebude asi to pravé orechové, a za dve sedadlá sa jej platiť nechcelo, tak mamina Zlatica vyrazila so štyridsiatimi cudzími ľuďmi úplne sama. Potešil ma najmä telefonát z Amsterdamu. Vytiahla ma z porady, že mi musí niečo súrne povedať. Zastalo mi srdce, tak som sa zľakla. Vybehla som von z kancelárie a to urgentne súrne a extrémne dôležité bolo, že ju okakal holub a že už teda asi bude mať zasa šťastie. Bola kúzelná žena. To šťastie sa prejavilo obratom, keď mi nasledujúci deň volala, že ju požiadal o ruku miestny seladón, majiteľ penziónu, v ktorom nocovali. (smiech) Počula som, že Amsterdam je zázračné mesto.

A potom sa stalo to, že jej diagnostikovali nádor na mozgu a začal sa kolotoč liekov, operácií a nemocníc. To boli ťažké dva roky. Pre vás všetkých.

Vieš, keď tak teraz nad tým premýšľam, otec umrel náhle, že nikto nebol na jeho smrť pripravený. Ale dokážeš sa vôbec pripraviť na smrť svojho blízkeho? Mama umierala pomaly a nikdy som nebola na jej odchod pripravená dostatočne. A ani som sa nikdy s jej smrťou nezmierila úplne. Iste, viem si predstaviť, že keď niekto veľmi trpí a je to nezvratné, želáš mu pokoj. Nechceš, aby sa viac trápil. A tak som to na konci cítila aj ja pri mamine. Keď bola v umelom spánku, lebo bolesti boli neznesiteľné, snažila som sa viac-menej vyrovnať s tým, že odchádza, a pre ňu som chcela pokoj... Nedá sa na to pripraviť. To je nezmysel.

Pamätám si, ako si mi spomínala, že lekár ti pred jej druhou operáciou hovoril, že to chceš viac pre seba ako pre ňu, že ju tu chceš mať len dlhšie pri sebe, že jej to už veľmi nepomôže.

Áno, bolo to sebecké. Snažíš sa urobiť čokoľvek, lebo sa nevieš zmieriť s tým, že v týchto prí-